

Ma:

az Ecseri

lakodalmas

premierje

Ma, pénteken este ismét premierre kerül sor a Dóm téri színházban. Az idei második bemutató a Magyar Állami Népi Együttes mutatja be Ecseri lakodalmas című műsorát. Az éppen húszesztendő együttes jubileumi műsorával keresztmetszetet ad eddigi tevékenységéről. A háromrészes műsor Kodály-Rábai Kállai kettősével kezdődik, s színpadra kerülnek olyan népszerű táncszámok, mint a Botos pásztortánc, az Úvegestánc, a Gyöngyfalvi legényes és Gulyás-Rábai Este a fonóban, valamint Első szerelem című mun-

AZ EGYIK LEGNAGYOBB SIKERŰ SZÁM: CIGÁNYTÁNC

Sifits József felvétele

kája. Az estét Maros-Rábai című Ecseri lakodalmasa zárja. A kórus műsorában egyebek közt Bárdos Lajos művei szerepelnek, a zenekar pedig olyan népszerű számokat mutat be, mint Gulyás Székely muzsikája, Lajtha Soproni képeje és Németh-Csámpay Bihari emlékezete. Az együttes művészeti vezetője és a legtöbb koreográfia alkotója Rábai Miklós Kossuth-díjas, érdemes művész. Vezetnyel Pászt Miklós és Lantos Rezső. Vezető-primás Berki László.

Mintha könyvet lapozna

Szegedi vendég a Népi Együttesben

A Magyar Állami Népi Együttes talán az egyetlen a szabadtéri játékokon, mely teljesen önálló. Komplet társulattal érkezik, tartja előadásait. Hozzá nem kell gondoskodni kórusról, zenészekről, próbáikat sem előzik meg a hagyományos statisztaválogatott. Azaz hogy egyetlen vendégművész akad mégis, a díszlettervező Székely László, aki a táncos, énekes, zenekari produkciók közvetlen környezetét, hátterét, első látásra az egész színpad, előadás panorámáját, levegőjét teremti meg. A Szegedi Nemzeti Színház díszlettervezője fiatalon, a városban eltöltött szűk hat esztendőjével is „régibűtordarab” a Játékokon. Megkóstolta a tágabb szakma legkülönbözőbb ízeit, „végigjárta a létrát” anyagbeszerzéstől, festéstől az önálló tervezésig: a Vámos Lászlóval együtt töltött munka eredményei voltak a Hamlet, Az ember tragédiája és a Trójai nők emlékeztető bemutatái.

Most Rábai Miklóssal dolgozott attól a pillanattól teljes egyetértésben, közösen beszélt nyelvet, elképzelést alakítva ki, hogy tavasszal Pesten, a Népi Együttes Corvin téri színházában asztal mellé ültek.

— Sallangmentesség volt a közös elhatározásunk, hiszen a szabadtéri sajátos környezetéhez csak így alkalmazkodhatunk. A tervezés legfontosabb feladatát az a tény jelölte ki, hogy az együttes a című Ecseri lakodalmas mellett — jubileumi műsort szánva — húsz esztendő termésének javából válogatott. Ilyen esetben a szcenika egyik lehetősége: valamennyi produkciónak megfelelő hangulati beállítottságot, díszletezést adni — a másik, amit szerencsésebbnek találtunk, az adott anyagi feltételekkel olyan háttérablót komponálni, mely folyamatosságot, összeköttetést biztosít a különféle táncos, énekes, zenekari darabok mögött. Így, miközben a díszletbetétek megfelelő népművészeti ornamentiká-

val játszanak alá a táncoknak, a díszletkollektív egyszébből kiderül a műsor sokoldalúsága, az előadás non-stop jellege.

A Népi Együttes bemutatójához készült forgatható díszletbetétek nagy előnye, hogy viszonylag kevés személyzettel, egyszerű technikával mozgathatók. A nézőknek úgy tűnik, mintha színes, eleven mesekönyvet lapozgatna, s a felrajzolt grafikák vetületeit visszakapja a táncosok produkcióiból. Máskor meg, a kórusok, zenekar számainál, mozgatható kocsival koncentrálják a figyelmet az énekesekre, szólistákra, a Károly rendezésében bemutatott színhelyére.

Székely Lászlót nem kell bemutatni. A színházjárók közül akinek elkerülte volna

figyelmét seregnyi darab díszletképe, tavaly együtt láthatta azokat Székely László nagyvonalú önálló kiállításán a Bartók Béla Művelődési Központban. Az anyag egy része most prágai kiállításra vándorolt, s a szegedi művész a közeljövőben pesti bemutatkozást is tervez. De sürgetik a soros feladatok: Szabadkára szeptemberre készítenek el Vörösmarty Csongor és Tündéjének díszlet-, illetve jelmezterveit, majd két hazai munka következik. A szegedi színház nyitódarabjának, Arbuzov: Arbát meséinek — illetve a Szolnokon, Vass rendezésében bemutatásra kerülő Gyárfás-vígjátéknak, a Dinasztának díszletterve.

N. I.

Első szerelem

Az Állami Népi Együttes egyik leghangulatosabb táncszáma Gulyás László, Rábai Miklós Első szerelem című kompozíciója. A gyáva legény és a szerelmes lány történetét feldolgozó tánc egységbe ötvözi a lírát és a humort, s a tánc sajátos nyelvén szinte többet mond el a helyzet hangulatáról, mint a szó.

Botostánc

Régi táncos, új lendület

Aki nyárról nyárra végigfigyelte a Magyar Állami Népi Együttes szegedi vendégszerepléseit, könnyen felfigyelhetett egy szökebajszos, könnyű mozgású férfire, aki többnyire a csoporttáncok hirtelen előugró szolistájaként tűnt fel az egy-egy utolsó képviselője a nagyra hivatott, s ma már, sajnos,

Hogy mivel adott, s ad okot a reá való nézésre? Hogy mi miatt kellett kiválasztani őt a pódium annyi benépesítője közül? Aligha felelhető más ezekre a kérdésekre, mint az, hogy — egyéniség!

Így, bizony így: egyéniség; nagy és erős táncos egyéniség a Magyar Állami Népi Együttes egyik legrégebben színpadon levő tagja, Erdélyi Tibor, aki jószerivel már több mint másfél évtizede kovácsa a világjáró művész-csoport sikereinek.

Régen, és „mélyen” kezdte ő a néptánc művészetének művelését, hiszen — mint néhány évvel ezelőtt egy hosszú és „vallomásos” nyilatkozatában elmondotta — úgy fedezték fel egy aprócska kislalusi csoportban, s úgy ívelt fel a pályája, mint ahogy rajta kívül keveseké.

Ha társát keressük e szép karrierben, talán csak a szintén legendás sorsú és tehetségű Léka Gézát említhetjük meg, aki ugyancsak a teljes ismeretlenségből bukkan fel, s járta be később — kicsoda sikerrel! — a világot.

Erdélyi Tibor — aki az Állami Népi Együttes csüdtörtök esti nagyszerű főpróbáján ismét a régi, s úgy tűnik, elkophatatlan kedvvel, erővel táncolta el az egymást követő képek több főszerepét — nagy tánc tudásán kívül még egy dologról híres: művészi fajaragsairól.

Nem egy-két csodálójá, de barátainak, híveinek sok-százados tábora állítja, hogy éles hegyű bicskájával is képes felidézni annyi szépséget, mint gyorsan perdülő, szépen lendülő lábával, karjával...

Így aztán nem túlzás, ha azt mondjuk róla: a népművészet sokoldalú művelője ő, s mint ilyen, egyik utolsó képviselője a nagyra hivatott, s ma már, sajnos,

egyre inkább utánpótlás nélkül maradó őstáncművészeknek.

Erdélyi Tibort ezért úgy köszöntjük most Szegeden, mint egy kivételes képességű együttes különösen kivételes képességű tagját, s azt kívánjuk neki, hogy sok szép estén táncoljon még mind a maga, mind pedig a folklórt szerető közönség együttes örömeire...

A. L.

Történetek a térről

Ilka néni lehetett már hetvenéves, amikor először jelentkezett nálam statisztálni. Kis tápéi szatyrával odaállított hozzám és ropant határozottan ezt mondta:

— Elvtárs, vögyön föl engem statisztának, mert ezt a tornyot én építttem, míg az apám.

És mielőtt bármit szólhatam volna, már folytatta is a mesét.

— Én hordtam a maltát, az apám mögött a téglát. Amikor az innenső torony kész lett, engem küldtek ki a kosárba szétneézni.

Ilka néni természetesen nyomban alkalmaztam. Az utolsó János vitéz előadásán ugyanolyan határozottan, mint legelőször odaajótt hozzám és azt mondta:

— Csemer elvtárs, fogadjon el ezt a kis ajándékot, mert maga nagyon rőndös volt hozzám.

Azzal szatyrából egy se-lyempapírba bugyolált kis csomagot vett elő. Hiába mondtam, hogy nem szoktam ajándékokat elfogadni, meg hogy nem is érdemlem meg, de bizony végül is kénytelen voltam zsebre rakni, addig erősködött Ilka néni.

Kibontottam. Egy doboz

Tulipán cigarettát volt benne, és egy sárga pöttyös zsebkendő. Ezt a fajta cigarettát máig sem kedveltem meg, a zsebkendővel együtt őrzöm.

Major Tamás Az ember tragédiáját rendezte a dóm előtt. Tűz napon folytak a próbák. Major fehér zsebkendővel állt mikrofonnal a kezében és a nézőtér hatodik sorából adta az instrukciókat a tikkadozó színészeknek. Laboratóriumi csőből, a fűrészgépek leállítása, a kopácsolás beszüntetése.

Körülbelül a 12. sorban üldögéltem egy másik díszletfestő srác „kollegával” és csendesen beszélgettünk a díszletről, néztük, milyen tennivalónk akad még. Major hirtelen felkapta fejét, hátrafordult és megszólalt:

— Fiatalemberek, maguk rendeznek vagy én?

Szóltam, fülig vörösdöve botorkáltunk ki a nézőtérrel, bizony nem mertünk válaszolni, de nem is nagyon lehetett volna mit.

A következő évben már rendezőasszisztens voltam a játékokon, társam pedig közben elvégezte a bölcsész-kart, most szinkritikákat ír.

Csemer Géza